

① תלמוד בבלי מסכת תענית דף כו עמוד ב

משנכנס אב ממעטין בשמחה

②A תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מג עמוד ב

מראש חדש ועד התענית - העם ממעטין מעסקיהן מלישא ומליתן, מלבנות ולנטוע, ומליארס ומלישא

②B תלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ד דף סט טור ב/ה"ה

אמר רבי יהושע בן לוי הדא דאת אמר בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונה

②C תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ה עמוד ב

עברו אלו ולא נענו - ממעטין במשא ומתן, בבנין ובנטיעה, באירוסין ובנישואין. ותנא עלה: בנין - בנין של שמחה., איזהו בנין של שמחה - זה הבונה בית תתנות לבנו.

③ טור אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנא

משנכנס אב ממעטין בשמחה ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי עו"ג לישתמוס מיניה דריע מזליה תניא בפרק החולץ קודם לזמן הזה פירוש מר"ח עד התענית העם ממעטים בעסקיהם מלישא וליתן מלבנות ולנטוע וקאמר בירוש' הדא דתימא בנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה ונטה ליפול מותר ובנין של שמחה מפרש בפ"ק דמגילה הבונה בית תתנות לבנו ולפי זה הא דאמר אם היה כותלו גוהה מותר אפי' בכותל של בית תתנות קאמר שמותר אם גוהה וי"א כיון דגמרא דידן אוסר בנין סתם כל בנין קאמר כדרך שאסרו כל משא ומתן כמו שאבל אסור בכל כדי שיהו נראין כמתאבלין על ירושלים

④ בית יוסף אורח חיים סימן תקנא

וקאמר בירושלמי הדא דתימא בנין של שמחה אבל אם היה כתלו גוהה ונטה ליפול מותר. בפרק בתרא דתעניות (שם) אמתניתין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה וכתבוהו הר"פ (ה:) והרא"ש (סי' כא) בפרק קמא דתעניות אהא דתנן (יב:) עברו אלו ולא נענו ממעטין במשא ובמתן ובבנין ובנטיעה ותני עלה (יד:) בנין בנין של שמחה והרמב"ן כתבו בתורת האדם (שם) על ברייתא דהחולץ

⑤A רא"ש מסכת תענית פרק א סימן כא

גמ' תנא בנין בנין של שמחה נטיעה נטיעה של שמחה. איזהו בנין של שמחה זה הבונה בית תתנות לבנו. ירושלמי (הלכה ח) הדא דתימא בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונה פי' כותלו של בית תתנות

⑤B תורת האדם שער האבל - ענין אבלות ישנה

קב) מתניתין (כ"ו ב') משנכנס אב ממעטין בשמחה. בפרק החולץ (יבמות מ"ג א') תניא קודם לזמן הזה, כלומר (מראש חדש ועד התענית, העם ממעטין בעסקיהם מלישא ומליתן מלבנות ומלנטוע. ירושלמי אמר ר' הושעיא אמר ר' יהושע בן לוי הא דאיתמר בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונה

⑥ רמב"ם הלכות תעניות פרק ג הלכה ח

עברו אלו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן ובבנין של שמחה כגון ציור וכיור

לחם משנה הלכות תעניות פרק ג הלכה ח (7)

ממעטין במשא ומתן וכו'. בתשעה באב תניא פ' החולץ (דף מ"ג) ברייתא כי האי גוונא הביאה הטור ז"ל בסימן תקנ"א, קודם לזמן הזה פירוש מר"ח עד התענית העם ממעטים בעסקים מלישא וליתן מלבנות ולנטוע ומארסין (אבל לא) כונסין וכו'. וקשה דרבינו ז"ל בדיני תשעה באב לא כתב אלא משוכנס אב ממעטין בשמחה ולא הזכיר כלל מדינים אלו. ושם י"ל דרבינו ז"ל מפרש דמשא ומתן דאוסר כאן ברייתא זו הוי של שמחה דומיא דבנין ונטיעה של שמחה כסברא דדחו שם התוס' ז"ל בפרק החולץ. וכיון שכן כיון שכתב ממעטים בשמחה לא הוצרך להזכיר כל אלו כיון דהם ענייני שמחה ודאי דנכנס בכלל מ"ש ממעטים בשמחה אבל אי הר משא ומתן הוי כל משא ומתן אפילו אינו של שמחה ה"ה לו לרבינו להזכיר בדיני ט' באב משוכנס אב ממעטין במשא ומתן אפילו אינו של שמחה. דאין זה נכנס בכלל ממעטין בשמחה

ב"ח אורח חיים סימן תקנ"א (8)

ומ"ש ולפי זה וכו'. כן כתב הרא"ש (סי' כא) ותימה למה נתיר כותלו גוהה שהרי סוף סוף של שמחה הוא וי"ל דדוקא ביש בו סכנה ולא דוקא דגוהה ברשות הרבים אלא אפילו גוהה למבוי ולחצר מותר לסותרו ולבנותו מפני שהכל סכנה וזהו שאמר בירושלמי אבל אם היה כתלו גוהה סותרו ובונהו ולא כתב גוהה לרשות הרבים והכי איתא בירושלמי (מו"ק פ"א ה"ד, פ"ב ה"ד) לענין מועד כותל הגוהה סותר ובונה כדרכו

אך קשה מה שכתב רבינו ולפי זה דהא אפילו לסברת יש אומרים דאוסרין כל בנין מכל מקום בכותל גוהה ומפני הסכנה מותר לסתור ולבנות כדרכו דלא חמיר ממועד דהתירו לסתור ולבנות ולא סגי לסתור לבד משום דמימנע ולא סתיר והוי סכנה הכי נמי ודאי לענין תשעה באב וי"ל דעיקר כוונת רבינו במ"ש ולפי זה אינו אלא להורות דלפי סברא זו הא דקאמר אבל אם היה כתלו גוהה סותרו ובונהו לאו בכל בנין קאמר דאינו מותר אלא בכותל גוהה אלא דוקא בשל חתנות קאתי לאשמועין והכי קאמר דאפילו בשל חתנות מותר אם גוהה אבל בשאינו של חתנות אפילו אינו גוהה מותר לאפוקי לסברת יש אומרים דאפילו בשאינו של חתנות אינו מותר אלא בכותל גוהה

ט"ז אורח חיים סימן תקנ"א ס"ק ב (9A)

ב) ואם הי' כותלו כו'. - נ"ל אפי' אם הוא בענין שאין בו סכנה אלא שיש לחוש להפסד ממון ג"כ מותר בזה לבנות וראייה מדכ' הטור ז"ל ואמר בירושלמי הדא דתימא בנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה ליפול מותר ובנין של שמחה היינו בונה בית חתנות לבנו כו' ולפ"ז הא דאמר אם היה כותלו גוהה מותר. אפי' בכותל של חתנות קאמר שמותר אם הוא גוהה וי"א כיון דגמרא דידן אוסר בנין סתם כל בנין קאמר כו' עכ"ל וקשה למה אמר ולפ"ז כו' הא ודאי גם לי"א מותר אם גוהה ויש סכנה יהיה מה שיהיה אין לך דבר שעומד מפני הסכנה ע"כ נראה דלא מיירי הטור כאן משום סכנה דאפי' באין סכנה כגון שעומדת הכותל בחצר ואפשר לסגור החצר ולא יכנס אדם לשם אפ"ה מותר כיון דאין איסור בנין אלא בשל שמחה ובזה מותר אפי' בשל שמחה אבל לפי הי"א דאסור בכל בנין ממילא גם אם גוהה ליפול אסור כל שאין בו סכנה וזה מדוקדק בלשון הטור סי' תק"מ לענין ח"ה כתב ואם הוא מסוכן ונטה ליפול כו' וכאן לא זכר סכנה אלא ודאי דכאן לא מיירי מסכנה ואפ"ה מותר ואפי' בשל שמחה כמלע"ד

משנה ברורה סימן תקנ"א ס"ק יג (9B)

יג) נטה ליפול - ואפילו יזן אם הוא בענין שאין בו משום סכנה [כגון שעומד הכותל בחצר ואפשר לסגור החצר] ולא יכנס אדם לשם אלא שיש לחוש להפסד ממון כגון שע"י נפילתו ישבר החומה ויתקלקל יותר אפ"ה מותר לבנות אף שהוא בנין של שמחה שהרי אינו עושה בשביל שמחה כ"א בשביל הפסד

בית יוסף אורח חיים סימן תקנא (10)

ומ"ש רבינו ויש אומרים כיון דגמרא דידן אוסר בניו סתם כל בניו קאמר. כלומר אף ע"ג דבירושלמי קאמר אמתניתין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה הדא דתימא בבניו של שמחה אבל אם היה כתלו גוהה סותרו ובונהו דמשמע דאתא למימר דלא אמרו למעט בבניו משנכנס אב אלא בבניו של שמחה דוקא כיון דגמרא דידן בפרק החולץ אוסר בניו סתם כל בניו במשמע ואע"ג דבגמרא דידן נמי בפרק קמא דמגילה ובפרק קמא דתעניות אמרו דכי תנו ממעטין בבניו ונטיעה היינו דוקא בשל שמחה היינו לענין תענית ציבור אבל מראש חדש עד התענית דקתני סתמא: ממעטין מלבנות ולנטוע משמע דאפילו באינו של שמחה אסר

ומ"ש כדרך שאסרו משא ומתן. נראה שאין זה הכרע שהרי גבי תעניות ציבור קתני כי האי לישנא ממעטין במשא ובמתן ובבניו ובנטיעה ואפילו הכי אמרין בגמרא דלא נאסר אלא בניו ונטיעה של שמחה דוקא אלא כל עיקר הטענה מדאסר בגמרא דידן בניו סתם גבי מראש חדש עד התענית ולא פירש דהיינו דוקא בדשמחה כדפירש גבי תעניות ציבור אלמא דאפילו באינו של שמחה אסר ומ"ש כדרך שאסרו משא ומתן הכי קאמר א"ת למה אסרו בניו שאינו של שמחה אל תתמה שהרי אסרו משא ומתן אע"פ שאין בו שמחה והטעם שאסרו דברים אלו אע"פ שאינם של שמחה מפני שהם דברים שאכל אסור בהם כדי שיהיו נראים כמתאבלים על ירושלים ומדברי התוספות בפרק החולץ נראה דאית למילף למשנכנס ראש חדש עד התענית מתעניות ציבור דכי היכי דהתם לא מיתסר אלא בניו ונטיעה של שמחה הוא הדין הכא וכסברא הראשונה שכתב רבינו:

תוספות מסכת יבמות דף מג עמוד א (11)

מלישא וליתן מלבנות ולנטוע - בפרק בתרא דתענית [בירושלמי] מוקי בבניו ונטיעה של שמחה וי"מ דמשא ומתן נמי איירי בשל שמחה כגון צרכי חופה ואין נראה דלא אסר אלא סעודה עצמה ונראה דריבוי משא ומתן קא אסר שימעטו יותר מבשאר ימים

ב"ח אורח חיים סימן תקנא (12)

ד ומ"ש ויש אומרים כיון דגמרא דידן אוסר וכו'. סברא זו לא מצאתיה בפוסקים בפירוש אבל מדעת הרי"ף (ה ב) והרמב"ם (תעניות פ"ג ה"ח) והרא"ש (פ"א ס' כא) יראה דסבירא להו הכי שהרי לא כתבו ההיא דירושלמי לענין תשעה באב אלא לענין תענית ציבור ובדיני תשעה באב כתבו (רי"ף ט ב, רמב"ם פ"ה ה"ו, רא"ש פ"ד ס' לב) סתם משנכנס אב ממעטין בשמחה שהוא כולל כל דבר המשמח כגון משא ומתן ובניו ונטיעה והדומה להם אלא שאוסרין כל בניו כדרך שאסרו כל משא ומתן דאם לא כן היה להם לפרש עלה דמתניתין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה מאי דקתני עלה בירושלמי הדא דתימא וכו' כדי לבאר דלאו בכל ענין אסור וכמו שפירשו בירושלמי:

ויותר נראה שסברת יש אומרים שכתב רבינו היא על פי סברא אחת מסברות התוספות שכתבו בפרק החולץ (יבמות מג א) וזה לשונם מלישא וליתן מלבנות ולנטוע בפרק בתרא דתעניות מוקי בירושלמי בבניו ונטיעה של שמחה כגון אבורגקי של מלכים ויש מפרשים דמשא ומתן נמי איירי בשל שמחה כגון צרכי חופה ואין נראה דלא אסר אלא סעודה עצמה ונראה דריבוי משא ומתן קא אסר שימעטו יותר מבשאר ימים עכ"ל ועל פי זה כתב רבינו דיש אומרים כל בניו קאמר כדרך שאסרו כל משא ומתן פירוש כמו שאסרו בין משא ומתן של שמחה כגון צרכי חופה או שאר משא ומתן ה"נ אסרו כל בניו אבל מכל מקום אינו דומה ממש למשא ומתן דהתם ממעטין בעסקיהם קאמר ר"ל רק כדי פונסתן אבל בבניו אפילו מעט אסור ודלא כהירושלמי:

ולענין הלכה נראה כסברא הראשונה וכמו שמפורש בירושלמי ולא נשנה הירושלמי חולק אתלמודא דידן בדבר שאינו מפורש להדיא בתלמודא דידן ואדרבה הלשון ממעטין דקאמר משמע דמעטין לאסור בשל שמחה דוקא ומכל מקום לענין בניו יראה כדברי הר"ן דכל בניו שהוא למוי ולהרווחה אסור אפילו אינו בניו של חתנות ואינו מותר אלא בכותל גוהה ומפני הסכנה וכך מטיין דברי הרמב"ם (שם ה"ח) שלא הזכיר בית חתנות אלא ציור וכיור שהוא לנוי ולהרווחה וכתב הרב המגיד שלמד כן מההוא דירושלמי שלא התיר רק בכותל גוהה:

ועוד יראה לי דמאחר דהירושלמי עיקר דבריו אמתניתין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה איתאמרא ולשם לא הזכיר של בית חתנות היאך תסלק אדעתין להקל ולפרש דדוקא בשל חתנות קאמר אלא ודאי מאי דקאמר הדא דתימא בנין של שמחה כל שהוא של שמחה כגון לני ולהרוחה אסור ולכן נקט להתיר כותל גוהה דמילתא דפסיקא הוא שאינו של שמחה שהרי אינו אלא מפני הסכנה והוא הדין לכל בנין שהוא צריך לו הוא דשרי דוקא

מגיד משנה הלכות תעניות פרק ג הלכה ח (13A)

עברו אלו ולא וכו'. פ"ק (דף י"ב): משנה עברו אלו ולא נענו ממעטין במשא ומתן ובבנין ובנטיעה ובאירוסין ובנשואין ובשאלת וכו' תנא בנין בנין של שמחה נטיעה איזהו בנין של שמחה זה הבונה בית חתנות לבנו. ובהלכות ירושלמי הדא דתימא בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו ע"כ. ומכאן למד רבינו דלאו חתנות ממש אלא כיוצא בהו דהיינו ציור וכיור

לחם משנה הלכות תעניות פרק ג הלכה ח (13B)

ובנטיעה של שמחה וכו'. ה"ה ז"ל הביא הירושלמי דקאמר אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו וכתב עליו דמשם למד רבינו דלאו חתנות ממש וכו"כ הר"ן ז"ל בסוף פ"ק דתעניות דמשמע כן מהך ירושלמי. וטעמא דאל"כ אמאי קאמר בירושלמי כותלו גוהה אפילו אין כותלו גוהה כיון דלא הוי של חתנות מותר דמשום הר טעמא מוקי לה הטור והרא"ש אבין ז"ל הר דכותלו גוהה דאיירי אפילו בבית חתנות. אבל רבינו ז"ל סבר דלהכי נקט כותלו גוהה לומר דכל דלא הוי דומיא דכותלו גוהה כיון שיש לו זירה לדור בו ועושה זאת להרוחה בעלמא אינו עושה אלא דבר שהוא מוכרח לו כגון אם נפל כותל ביתו או אם אין לו מקום לדור יעשה אבל מילתא דעביד להרוחה לא. והוצרכתי לכתוב כן מפני שראיתי להרב ב"י ז"ל שכתב על ה"ה ז"ל ואינו יודע היאך למד כן לא מהירושלמי ולא מהגמ' דידן ובסי' תקנ"א הביא דברי הר"ן ז"ל שהם כדברי ה"ה ז"ל ולא תמה עליהם. ובסימן תקע"ה תמה ונדמה לו דבר חדש ועם מה שביארתי הוא פשוט בעיני

ר"ן על הרי"ף מסכת תענית דף ה עמוד ב (14)

ומדאמר בירושלמי הדא דתימא בנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו משמע לי דכי אמרינן אי זהו בנין של שמחה זהו הבונה בית חתנות לבנו דלאו דוקא אלא הוא הדין לכל בנין שאינו צריך דאינו נעשה אלא לני ולהרוחה בעלמא וכתב רבינו האי גאון מדקא משוינ בנין נטיעות ארוסין ונשואין למשא ומתן מה משא ומתן רשות אסור והוא של שמחה אף בנין נטיעות ארוסין ונשואין רשות אסור בשל שמחה אבל מי שאין לו בית חתנות כלל ואין לו אישה ובנים הא ודאי של מצוה היא ואף על פי שהוא שמחה מותר

בית יוסף אורח חיים סימן תקנא (15)

והרמב"ם כתב בפרק ג' מהלכות תעניות (ה"ח) עברו אלו ולא נענו ממעטין במשא ומתן ובבנין של שמחה כגון ציור וכיור וכן כתב הר"ן בסוף פרק קמא דתעניות (ה ריש ע"ב) וזה לשונו מדאמרינן בירושלמי הדא דתימא בבנין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו משמע דכי אמרינן איזהו בנין של שמחה זה הבונה בית חתנות לבנו דלאו דוקא אלא הוא הדין לכל בנין שאינו צריך דאינו נעשה אלא לני ולהרוחה בעלמא וכתב עוד בשם רבינו האי גאון מדקא משוינ בנין נטיעה אירוסין ונשואין למשא ומתן מה משא ומתן רשות אסור והוא של שמחה אף בנין נטיעה אירוסין ונשואין אסור בשל שמחה אבל מי שאין לו בית חתנות כלל ואין לו אישה ובנים הא ודאי של מצוה הוא ואע"פ שהוא שמחה מותר:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנא סעיף ב (16)

מר"ח עד התענית * (יא) <א> ממעטים במשא ובמתן (יב) ובבנין ז של שמחה. כגון בית חתנות לבנו * או בנין של ציור וכיור. <ב> ואם היה כותלו (יג) נוטה ליפול. אע"פ שהוא של שמחה מותר לבנות (יד) ח ולצורך [ט] מצוה הכל שרי) (ר"ן ספ"ק דתענית

ספר מהר"ל (מנהגים) הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב

(17A)

אמר מהר"י סג"ל שלא לבנות ושלא לנטוע בשבוע של ט' באב. ומעשה בא' שקצב עם גוי לצייר ביתו, וטרם שגמר חל ר"ח אב, ושאל פי מהר"י סג"ל, וא"ל לא נכון לצייר כל בין המצרים, והואיל דקייץ עמו והתחיל יגמור, ואם יכול לפייסו בדבר מועט להמתין עד אחר ט' באב תע"ב

ב"ח אורח חיים סימן תקנא

(17B)

ומכל מקום הדעת מכרעת אם שכר גוים קודם ראש חודש אב לבנות לו בית בקבלנות דגוי אדעתיה דנפשיה קעביד אין בו איסור דעיקר טעמא הוא למעט בשמחה והרי הישראל יושב בטל ואינו עוסק בשמחה ואפילו בשבת מותר מן הדין ואינו אסור אלא מפני הרואה ופשיטא דלענין תשעה באב שהוא דרבנן אין לאסור מפני הרואה והדבר צריך הכרע אמנם לשכור לו גוים מראש חודש אב ולבנות לו בית מיד פשיטא דאסור וכן שלא יסייע הישראל עצמו בכנין הבית כל שהוא לנוי ולהרחחה

מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנא סעיף ב

(18A)

כתב הב"י בשם הר"ן דכל בנין שא"צ לו רק להרוחה בעלמא אסור: אם קצץ עם העכו"ם בקבלנות לצייר ביתו מותר לצייר ואם יכול לפייסו בדבר מועט שימתין עד אחד ט"ב תע"ב (מהר"ל) ונ"ל דב"ה היו מצוה דרבים ושרי:

משנה ברורה סימן תקנא ס"ק יב

(18B)

(יב) ובבנין של שמחה - וה"ה כל בנין [יד] שא"צ לו לדירתו ורק שעושה כן להרוחה בעלמא אסור [טו] ואם שכר לנכרי קודם ר"ח בקבלנות מותר בכל ואפילו בט"ב עצמו דנכרי אדעתא דנפשיה עביד [טז] וה"ה אם קצץ עם הנכרי בקבלנות לצייר ביתו מותר לצייר מטעם זה. ומ"מ אם יכול לפייסו בדבר מועט שימתין עד אחר ט"ב תע"ב. וביה"כ מותר דהוי מצוה דרבים

ערוך השולחן אורח חיים הלכות תשעה באב סימן תקנא

(19A)

כל בניין שאינו אלא להרווחה בעלמא הוי כבניין של שמחה ואסור [שם] וגם ע"י א"י אסור דסוף סוף שמחה היא לו ואם מקודם ר"ח קצץ עם א"י על בניין של שמחה או על ציור וכיור מותר להניחו לצייר ביתו דהא"י אדעתא דנפשיה קעביד ומ"מ אם ביכולתו לפייסו בדבר מועט שיצייר אחר תשעה באב יש לעשות כן [שם] ותבא עליו ברכה וכתב רבינו הרמ"א דלצורך מצוה הכל שרי עכ"ל כמו בנייני בהל"נ ובהמ"ד ונראה דכל צורך רבים מותר דכל צורך רבים הוי כלצורך מצוה

ב"ח אורח חיים פרשת בכריס סימן א

(19B)

ב' הבנין אם אינו דבר הכרחי אין להתחיל מריח, אבל אם התחיל קודם אין מפסיקין, ואם הוא דבר הכרחי שיש לחוש להפסד וכ"ש סכנת מותו להתחיל מריח, וכן טעקה מותר להתחיל גם אחר ריח, אבל ציור וכיור אפילו התחיל קודם אסור לעשות מריח עד מ"ב, ואפילו בקבלנות טוב להזהר, ואם כבר עשה הקבלנות אם יכול לפייסו בדבר מועט להמתין עד אחר ט"ב נכע הדבר ואם לאו מותר, והא דאסרו בציור וכיור היינו בין בציור וכיור שעושים בבנין, בין מה שעושים בקצים במלאכה הנגרים, ואפילו שאר בנין שאינו ציור וכיור אם הבנין הוא להרווחה דינו כציור וכיור דאפילו אם התחיל קודם אסור לעשות מריח, ביתו בכית הכנסת יכולים לבנות אפילו ערב מ"ב, ואפילו ציור וכיור דצורך מצוה הוא:

ועליו מטעם שבעל מלי המערכה (ע"י ציוסף אומן)
שאל אי קנה עליה, לתפוחו ממנו, וכן צדן איש מי
(דברים) כי דאין קווצן עליה לא לבדן ולא להסקה,
מיכו בש"ת זבחי דגם (א"י"ה סי' י"א) כי ד"ח
דוקא להסקה איז קווצ דומה לעלי המערכה
שבעל, וע"כ יש להקל אף בזב ללורך צדן,
והדומה שאלו איז המוכב בן וקווצן עליה ובוזן
בע"כ.

תשובה יש להקל להמטול בצנים וכו' וכו'
נריך לכן להחייב דירתו, והטעם דמבואר בפוסקים
דבזמן של שמחה אסור וכו' הר"ן (מורה נבוכים
והג"ה) דה"ה כל צדן שא"י לו ליריתו ורק פושט
להרוחה בעלמא, ממילא נהי דמי שסותר ובוזס
רק לשם נח אסור, כצדן להרוחה וכצדן של כוור
ליוזר וכמוש"כ הפוסקים דאף ליוזר דירתו אסור,
אבל מי שסותר ובוזס מפני שכוור נחזן לו ללורך
דירתו מותר, ונכ"ח מותר לבנות עקב עמדתו
ליריתו אם הוא נריך לו להחייב דירתו ללורך
הילדים שהננו כ"ו, וכמו"כ מי שרוצה לבנות
פארע"ש מפני שכוור נריך לו שיהי להילדים מקום
לשחוק דמותר, ואף כשאיזן עו ילדים בבית אחי יש
להקל דהי ל"ה להרוחה שכוור דבר הנלך להלום
מזמן לזמן למה ולשחוק חויר זך, ולכפרט אם דעתו
ג"כ לבנות שם סוכה שיש להקל דהו כצדן של
שמחה דמלוח דשרין.

ואת צאופן דאסור לבנות מבואר בב"ח
ודא"ר (הובא ג"כ להלכת צמ"צ סק"י"ד) דאם שבר
ללכדי בקבלות קודם ר"ח מותר לבנות בשל
הימים אף צדן של שמחה דעב"ה דלפסא דנפשי
קא עבדי, וע"כ צ"ח דאף בשבת ה"י מותר מן
הדין ואינו אסור אלא מפני הרוחה ובלאו הימים
שכוור מדריכין איז לאסור, וממילא צמ"צ שכל
כצנים צוים ע"י קבלתם (קאנטראקטצ"ר) איז

ודנה צספר יוסף אומן ובס' מוכב כללן
יוסף וכן צ"ח מקור"ה משם המכרי"ל הביאו
שוכנעין שלא לבנות בשל הימים בנין של קורות

דנשאלתי מכו לבניה אר"קל"ש על
הנפס ולבניה קארע"ש, והשבתי דאם יש לו

נשאלתי מכו ליוזר (פאנפטי"ן בלע"ז) ציחו
באלו הימים.

ישים ורואה להחלוט על חדשים זה אסור כמו נזיר,
אבל אם איז לו כלל או שביזן נהרע ותתקלקל
לגמרי, דכב"ג איז לשם ליוזר וכוור אלא ללורך
דירתו שא"י לזור בבב (שאלם הם קרושים א"ח
לנקותם כהנו ותתחלה פקדויות וגם יש צו משום
כבוד הכריות כשיוצמך לזור שם קרובים
ומתולשים) ע"כ מותר.

דשברתי וכוור ואלא לאסור ממג"ח משם
המכרי"ל (שאיז מותר רק בקבלות עם עכו"ם),
ורואה הטעם דמזכרו לבנין של כוור וכוור.

נשאלתי מכו ליוזר ציב"ה, והשבתי שאף
שמן פדון ה"י מקום להבאר שחשד לשם מלוח,
לפאר ולרומם בית אלקו זה מקדש מטעם, משום
זה קלי ואמכו וגר, ודין כמו צדן של שמחה ושל
ליוזר וכוור דמותר במקום מלוח (דוחק לתק שאינו
מותר אלא צאופן שצדן א"ח לפיקר בעלמא
להתקיים אצל כב"ג בלא יבולנו ליוזר אח"כ),
מ"ח מותר שכוור דפרכס"ה יש לאסור (וכדכתבו
כמ"פ דלצלות דפרכס"ה החמירו צדו יוסר
מאלנות דיוזר צדן ז' ימי אצלנות), אבל אם
הצובמ"ד סגור בשלום השנוות (ככמה בתי
מדרשים בזמן זה שהליוזר הם במשנות הקק"ה) יש
להקל, אמנם ככבדות בעל צדן טעם מספק"ל

אמנם צמ"צ שגם המלחים מוצדים
בקבלות גרוא להקל עם קבלים עכ"ה מקומם
ר"ח, ואף שצמ"ח מצוה מהמכרי"ל שאם יכול
לפיים הכתרים בוצר מועט שימחן פד לאקר ע"צ
תמ"צ, וממילא שיש מקום להריות לו להחמיר
שיוקבע עם הכתרים שצ"ח רק לאחר ע"כ מ"ח
מותר שגם מקור"ה חלק על הדבר וכו' דמפוסקים
הרשומים משמע דמותר, ורק צדן ליוזר אסור
(וע"כ מקל כשאינו שבוש שחל צו ע"כ וגם איז
ג"י סמוך לע"כ) ואף שמוזרים צ"י מדרשא כהמג"ח

לאסור ליוזר ולשכור מלירים בשלום הימים, מ"ח
ע"כ צאופן כ"ל בקבלות פד מקודם ר"ח
גרוא להקל להחלה, ובפרט כשנחזן לו לשנות
באלו הימים, שמושע שח"כ לא יבולא, או ששכ"ו
שצ"י ציחו צממוות הקין הוא הזמן כיוזר מוכשר
לזה, ופדו שש"כ דירח"ן יפשו רק לאחר ע"כ.

איסור בנין, ואף שצ"ח מ"ח צ"ח אסור אף
בקבלות מותר שדך לבנות צ"ח מ"י סכ"ח
שכ"ו יוס, מ"ח צממונו נשחט הכתרים ואין הדבר
כן ממילא דשרי אף לדחי (אלא עמ"כ צ"ח
דבלו הימים אסור לשכור קבלן לבנות לו דבר
האסור), אמנם איחא כמג"ח שאם יכול לפיים
הכתרים בוצר מוטע שלא ליוזר ציחו בשלום הימים
תמ"צ (וממילא דבש"כ לבנות), ובפרט כשהקבלן
לא יעלה המחיר בשכ"ח.

דנשאלתי דאף לכ"ל צאופן דשרי מ"ח אסור
לקבות עם הקבלן שיהא ממוי"ב לבנות לו בשלום
הימים, כמו לפמן שבת כצ"ל לו שכ"ו דקור"ל
דמ"ח אסור לקבות מלאכתו בשבת דמזר גמ"ה
דאיזי במקור"ה להחייב שמספק"ל כצ"ל עם הכתרי
לפני ר"ח ודע שא"ח לו לגמרי קודם ר"ח אי
מותר.

ש"ח וידיה 2009 ה'תשס"ט

208

בלשון המג"ח שבי דמותר לבנות ציב"כ משום
דהו"ל מלוח דרבים, דאלו סתם מלוח לא שרי
לריות חתומה ג"כ הו"ל מלוח גדולש דפיר"ל, ולשו"ן
ליוזר ציב"כ זה אינו מלוח דרבים, אלא שנתק
ראשון שם שבי דמג"ח צ"ח מטעם כ"ל להחיר
אף כשיש כבר ציב"כ אחד צדן ספיר י"ל דשאר
כל דבר מלוח שרי, וכוונת שיש משקפתו על שיקר
איסור ליוזר כ"ל יש להקל.

ש"ח אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן פב

200

ולענין לגמור הדבקה הנייר על הכותלים אף שאין בזה איסור ברור אף בשבוע שחל ט' באב בתוכה מ"ח יש
להחמיר שיגמרו קודם שבת חזון ולא יעשו בשבוע שחל ט' באב בתוכה.

ש"ח וידיה 2009 ה'תשס"ט

209

דנשאלתי דאסור ליוזר וליוזר כ"ל ה"ה
דאסור לבניה על הכתלים חל"פ עמ"כ.